

CURTEA SUPREMĂ DE JUSTIȚIE

DECIZIE

21 februarie 2017

mun. Chișinău

Colegiul penal lărgit în următoarea componență:
președinte – Petru Ursache,
judecătorii – Petru Moraru, Nadejda Toma, Vladimir Timofti și Constantin Alerguș,

judecând, fără citarea părților, recursul în anulare prin care se solicită casarea sentinței Tribunalului militar al armatei nr. 40 din 03 ianuarie 1942, declarat de Procurorul General Adjunct, Iurii Garaba, în cauza penală în privința lui **Balaur Iacov**.

*Datele referitoare la termenul de examinare a cauzei:
instanța de recurs în anulare: 04.01.2017 – 21.02.2017.*

A C O N S T A T A T:

1. Prin sentința Tribunalului militar al armatei nr. 40 din 03 ianuarie 1942, Iacov Balaur a fost condamnat în baza art. 19-58-1 „b” Cod penal al RSFSR, la 10 ani închisoare, cu interdicție în drepturi pe termen de 3 ani.

2. Potrivit sentinței, Iacov Balaur a fost recunoscut vinovat și condamnat pentru faptul că, fiind mobilizat în anul 1941 în armata roșie și nedorind să-și exercite serviciul militar, aflându-se în drum spre unitatea militară, unde urma să-și exercite serviciul militar, a rămas în urma eșalonului militar, având intenția să dezerteze și să se întoarcă la locul de baștină, teritoriu temporar ocupat la acel moment de autoritățile române, însă la 29 noiembrie 1941 a fost reținut.

3. Procurorul General Adjunct, Iurii Garaba, a declarat recurs în anulare, invocând temeiul prevăzut de art. 453 alin. (1) Cod de procedură penală, prin care solicită casarea sentinței Tribunalului militar al armatei nr. 40 din 03 ianuarie 1942, cu încetarea procesului penal și reabilitarea condamnatului, din motiv că există circumstanțe care exclud tragerea acestuia la răspundere penală.

În susținerea celor menționate în textul recursului în anulare, Procurorul General Adjunct a invocat faptul că probe veridice care ar demonstra săvârșirea de către condamnat a infracțiunii prevăzute de art. 19-58-1 „b” Cod penal al RSFSR, nu au fost administrate.

Instanța nu a stabilit că acțiunile lui Iacov Balaur erau îndreptate împotriva potențialului militar, independenței statale sau inviolabilității teritoriale a URSS, cum prevede dispoziția art. 19-58-1 „b” Cod penal al RSFSR.

Sentiința de condamnare a fost pronunțată luându-se la bază doar declarațiile condamnatului, fără a fi cercetate și alte mijloace de probă.

La fel, instanța de judecată a încălcat dreptul condamnatului la apărare, examinând cauza penală în lipsa apărătorului, a cărui participare în cazul dat era obligatorie.

Astfel, consideră recurentul că, condamnarea lui Iacov Balaur constituie un viciu fundamental comis în cadrul procedurii precedente, care a afectat hotărârea pronunțată, întrucât a fost încălcat dreptul la un proces echitabil.

4. Judecând recursul în anulare în raport cu materialele cauzei și motivele invocate, Colegiul penal lărgit consideră că recursul urmează a fi admis din următoarele considerente.

Potrivit art. 452 alin. (1), coroborat cu art. 453 alin. (1) Cod de procedură penală, Procurorul General și adjuncții lui, pot declara la Curtea Supremă de Justiție recurs în anulare împotriva hotărârii judecătorești irevocabile după epuizarea căilor ordinare de atac.

Hotărârile irevocabile pot fi atacate cu recurs în anulare în scopul reparării erorilor de drept comise la judecarea cauzei, în cazul în care un viciu fundamental în cadrul procedurii precedente a afectat hotărârea atacată.

La 30 decembrie 1992 a intrat în vigoare Legea nr. 1225-XII din 08 decembrie 1992 privind reabilitarea victimelor represiunilor politice.

Colegiul penal lărgit menționează că, potrivit art. 3 al Legii nominalizate, sunt declarate nevinovate și urmează a fi reabilitate în fața societății și reintegrate în drepturi, indiferent de locul de trai în prezent, toate persoanele care, în perioada dintre 07 noiembrie 1917 și 23 iunie 1990, au fost supuse represiunilor politice în baza deciziilor organelor de stat judiciare sau extrajudiciare pentru „trădare de patrie”.

Sub acest aspect, instanța de recurs în anulare reține că, Iacov Balaur a fost condamnat la 03 ianuarie 1942, prin sentința Tribunalului militar al armatei nr. 40, pentru săvârșirea unei infracțiuni contrarevoluționare, în lipsa elementelor infracțiunii incriminate.

Rezultă că, instanța a ignorat în mod vădit principiile și normele unanim recunoscute și fundamentale ale unui proces penal echitabil, conform cărora orice persoană are dreptul la judecarea în mod echitabil, de către o instanță imparțială, care va hotărî asupra temeiniciei oricărei acuzații în materie penală îndreptate împotriva sa.

Ținând cont de cele constatate și de prevederile art. 435 alin. (1) pct. 2) lit. b) Cod de procedură penală, Colegiul penal lărgit găsește prezente în speța vizată motive întemeiate de a interveni în hotărârea judecătorească irevocabilă de condamnare a lui Iacov Balaur în baza art. 19-58-1 „b” Cod penal al RSFSR, cu casarea acesteia și, în temeiul prevederilor art. 391 alin. (1) pct. 6) Cod de procedură penală, cu încetarea procesului penal, din motiv că există circumstanțe care exclud tragerea persoanei la răspundere penală și reabilitarea condamnatului.

Prin urmare, în temeiul circumstanțelor nominalizate, recursul în anulare de pe rol devine pasibil admiterii, cu casarea totală a hotărârii irevocabile contestate, ca fiind afectată de un viciu fundamental și dispunerea încetării procesului penal, din motiv că sunt prezente circumstanțe care exclud tragerea la răspundere penală.

5. În conformitate cu art. art. 435 alin. (1) pct. 2) lit. b), 453 alin. (1), 457 alin. (3) Cod de procedură penală, Colegiul penal lărgit,

DECIDE :

Se admite recursul în anulare declarat de Procurorul General Adjunct, Iurii Garaba, se casează sentința Tribunalului militar al armatei nr. 40 din 03 ianuarie 1942, cu încetarea procesului penal în privința lui **Balaur Iacov**, condamnat în baza art. 19-58-1 „b” Cod penal al RSFSR.

Balaur Iacov este reabilitat în fața societății și reintegrat în drepturi.

Decizia este irevocabilă, pronunțată integral la 21 februarie 2017.

Președinte

Petru Ursache

Judecătorii

Petru Moraru

Nadejda Toma

Vladimir Timofti

Constantin Alerguș